1853. N°. 140.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 23 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 22 November.

Naar wij vernemen heeft het Z. M. den Koning behaagd ook de alhier gevestigde Afdeeling Arrondissement Leyden van de Vereeniging *het Metalen Kruis*, onder Zijne bescherming te nemen.

— De pleidooijen voor onze Arr. Regtbank in de zaak tusschen onze stad en den Staat, ter zake van het Haarlemmermeer, zijn thans wegens ongesteldheid van een der pleiters, wederom uitgesteld tot 29 dezer.

— Door de alhier heerschende ziekte zijn van 16 tot 22 November aangetast 2 personen, welke beide zijn overleden.

— De Heer E. Vonck, Lid van de Prov. Staten van Zuidholland en Notaris te Streefkerk, is den 16den overleden.

— Met genoegen, zegt de *N. Rott. Cour.*, vernemen wij dat de directie der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, de Conducteurs, ten gevolge van het omkomen van een hunner vóór eenige dagen door het storten van den trein, uitdrukkelijk heeft verboden bij het ophalen der kaartjes onder het rijden van den trein, langs de wagens te klimmen.

— Wij zijn onderrigt, dat het Ministerie van Oorlog, ten gevolge van de tegenwoordige duurte der levensmiddelen, heeft gelieven te vergunnen, om de sommen, welke de gehuwde militairen in hun kleeding en reparatiefonds te goed hebben, voor ditmaal aan hen uit te betalen.

— Dezer dagen zijn door den Minister van Oorlog verordeningen van voorzorg en toezigt op het leven van den militair, aan de commanderende Officieren der corpsen en de Officieren van de geneeskundige dienst uitgevaardigd; bepaaldelijk ook met intrekking van de deswege bestaande afzonderlijke voorschriften, strekkende als voorbehoedmiddel voor de thans hier en daar heerschende cholera. De Minister wil: *a*. Dat de manschappen zoo veel nachten als mogelijk is, rust genieten, zoodat alleen de volstrekst noodige wachtposten mogen bezet worden. *b*. Dat bij guur weder onder de kapotjas steeds het mouwvest zal gedragen worden. *c*. Dat de troepen niet meer dan eens per dag en wel bij goed weder, des morgens, nadat de koude nachtlucht geweken is; in den zomer niet op het midden van den dag, in den wapenhandel geoefend worden. *d*. Dat de militairen steeds goed gekleed en nimmer blootsvoets in schoenen en laarzen gaan. *e*. Dat men voor opeenhooping van militairen en voor luchtverversching en zuiverheid binnen de kwartieren zorge, *f*. Dat de manschappen niet nuchteren de kazerne verlaten en geen onrijp ooft of nadeelige spijzen eten. *g*. Dat het middageten met eenige specerijen worde toebereid en het drinkwater steeds versch en zuiver zij, en *h*. Dat het gedrag der manschappen, vooral nopens het misbruik maken van sterken drank, zorgvuldig worde nagegaan en het avondappèl bij koud en nat weder vervroegd worde.

Het overige van 's Ministers lastgeving bevat bepalingen van heilzamen aard nopens de verpleging eventueel in de hospitalen. (*Handelsbl.*)

— Gisteren avond, schrijft de *Amst. Cour.*, omstreeks 8 ure, had tusschen Muiden en Weesp een verschrikkelijk ongeluk plaats. K. Abkouer, werkman op de buitenplaats van den Heer Mr. S. P. Lipman en wonende te Muiderberg, keerde met zijne vrouw en 5 kinderen van Loenen, alwaar het gezelschap het bruiloftsfeest van den oudsten zoon des gezins had bijgewoond, huiswaarts, toen op weg de wagen in het water geraakte, met dat jammerlijk gevolg dat alleen de vader kon gered worden, terwijl de moeder en de 5 kinderen, waarvan de oudste eene dochter van 29 en de jongste eene dochter van 10 jaar, hunnen dood in de rivier vonden. Nadere bijzonderheden aangaande deze ijzingwekkende gebeurtenis zien wij te gemoet.

— Bij eenen brand, in den nacht van den 15den, is in de bij het armenhuis behoorende schuur te Bergum, provincie Friesland, en die schuur, 1300 schoven vlas, al de haver, het hooi en de turf, enz., daarin aanwezig, benevens 5 koeijen verbrand; slechts een oud paard heeft men met moeite kunnen redden. De oorzaak van dezen brand is niet juist bekend, doch men vermoedt, dat hij door kwaadwilligen is veroorzaakt.

— Voorleden week heeft de Hoogleeraar Hofstede de Groot te Groningen zijne openbare lessen en gesprekken met niet-godgeleerden weder begonnen. Hij behandelt nu de kerkgeschiedenissen en heeft een talrijk gehoor.

— Er is een brief vermist, te 's Hertogenbosch naar Utrecht op den post gedaan, waarin drie bankbilletten, te zamen ƒ 200; en nog een brief van 's Gravenhage naar Groningen bestemd, ook met een bankbillet, waarvan de waarde niet wordt opgegeven.

— In eenen brief uit San Francisco (Californië) dd. 20 Aug. ll., door eenen Hollander aan eenen vriend te Amsterdam geschreven, vindt men (in het *Hbl.* medegedeeld) de volgende beschrijving van eenen reusachtigen boom:

De boom, die omgehakt is, is niet de dikste; er zijn er 2 nog dikker, doch deze zijn beide een weinig hol, hetwelk met de gehakte het geval niet is. De top van den boom is met het vallen aan duizend stukken gebroken, zoodat het onmogelijk is de juiste hoogte te bepalen, doch vermoedelijk was die tusschen 300 en 350 voeten, (en dus omtrent gelijk aan die van den Utrechtschen Dom). Door den val brak de boom in 2 stukken, op eene plaats waar hij 12 voeten middellijn had. Vier menschen hadden 22 dagen werk om dezen reuzen-boom te vellen, en toen hij eindelijk viel, was de kracht van den val zoo groot, dat hij 4 voeten diep in den grond zakte. Men berekent zijn ouderdom op ongeveer 2000 jaren.

Ik geef u verder nog de volgende afmetingen op, die ik zelf naauwkeurig gedaan heb.

Middellijn van den gehakten boom op 5 voeten boven den grond, 27 voet; omtrek op die plaats 81½ voet; gemiddelde dikte van de bast 1½ voet. Lengte van den beganen grond tot waar de top afgebroken is, 238 voet. — Er waren nog daar vele zulke reusachtige boomen. Men zegt, dat in Oregon nog veel grooter boomen zijn dan deze.

'S GRAVENHAGE, 22 November.

Z. M. heeft aan zijnen Kamerheer L. E. Baron van Heeckeren van Enghuizen vergunning verleend tot het aannemen van de Ridderorde der Wurtembergsche Kroon, hem door den Koning van Wurtemburg geschonken.

— Z. M. heeft, meldt een Engelsch blad, aan den Engelschen Gouverneur der Goudkust, den Majoor S. J. Hill, een kostbaar zilveren servies geschonken, wegens groote aan Z. M. bewezen diensten.

— Z. M. heeft aan Mr. S. van Welderen Baron Rengers, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Burgemeester van Wymbritseradeel.

— Heden middag zal door den Baron Doblhoff, Minister van Oostenrijk bij het Nederlandsche Hof, een diner aan het Corps Diplomatique gegeven worden. Ook door den Heer Minister van Hall zal heden middag een diner aan de Ministers en aan leden der Staten-Generaal worden aangeboden.

— Naar men verneemt, zijn van de veertien Onder-Officieren van het leger, die aan het examen van de militaire akademie hebben deel genomen, acht tot den rang van tweeden Luitenant bevorderd. Het Kon. besluit van die benoeming wordt spoedig te gemoet gezien.

— De Minister van Binnenl. Zaken, door den Koning gemagtigd om zorg te dragen dat, na de opheffing van het Koninkl. Nederl. Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten, de bepalingen bij uitersten wil gemaakt door wijlen den Heer Mr. J. H. Hoeufft te Breda, zoo veel mogelijk worden nageleefd, looft, ingevolge de bewoordingen van dat Testament, bij deze uit: »een gouden eerepenning ter waarde van ten minste 20 gouden dukaten, aan den maker van het best, verre boven het middelmatige, gekeurde Latijnsch gedicht van ten minste 50 regels, mits geene vertaling zijnde, noch een privaat gelegenheidsvers, noch een stuk, dat bevorens òf in druk òf in handschrift in omloop is geweest." De mededingende dichtstukken moeten vóór den 1sten December 1854 aan het Departement van Binnenl. Zaken worden ingezonden, geschreven met eene andere hand dan die des vervaardigers en voorzien van eene zinspreuk, te herhalen op een daarbij te voegen verzegeld briefje, bevattende den naam, de betrekking en de woonplaats van den vervaardiger.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 21 *November.*

In deze zitting zijn ingekomen eenige verzoekschriften tot ondersteuning van het voorstel der Heeren Thorbecke c. s., en een van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam, houdende beschouwingen over de bij dat voorstel voorgedragen afschaffing der tonnegelden.

Is opgemaakt de nominatie van vijf Candidaten voor de vacature in den Hoogen Raad der Nederlanden, ontstaan door het overlijden van den Raadsheer Mr. Adriaan Gilles Spoor.

Tot eersten Candidaat is verkozen de Heer Mr. H. Provó Kluit, Burge-

meester van Amsterdam, met 64 van de 86 stemmen; tot tweeden Candidaat de Heer Mr. M. I. van Gelein Vitringa met 34 van de 64 stemmen; tot derden Candidaat de Heer Karseboom, met 33 stemmen tegen 30; tot vierden Candidaat de Heer J. O. de Jong van Beek en Donk met 40 van de 62 stemmen; tot vijfden Candidaat de Heer J. D. W. Pape, met 38 van de 59 stemmen.

Deze lijst zal door eene Commissie aan Z. M. worden aangeboden.

Daarna is beraadslaagd over het wets-ontwerp tot amortisatie en aflossing van nationale schuld, dat ten slotte met 61 tegen éene stem, zijnde die van den Heer van Bosse, is aangenomen.

Het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting nopens den arbeid der gevangenen is met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna is de zitting opgeheven.

Zitting van Dingsdag 22 November.

In deze zitting zijn ingekomen eenige adressen tot ondersteuning van het voorstel des Heeren Torbecke c. s., waaronder een van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te 's Hertogenbosch.

Nog zijn ingekomen verzoeken van de volgende personen om in aanmerking te komen voor de Rekenkamer, te weten, de Heeren: J. H. Commys, Referendaris bij het Ministerie van Marine; Meys, Ontvanger der belastingen te Groningen; Mr. H. Baron Collot d'Escury, Ontvanger der domeinen te 's Gravenhage; en F. E. A. Baron van Ittersum, Controleur der belastingen te 's Gravenhage.

Door de afdeelingen worden gekozen: 1°. tot Voorzitters, de Heeren van Goltstein, Luyben, de Man, Mackay en Schimmelpenninck van der Oye, en 2°. tot hare tweede Voorzitters, de Heeren Dirks, Heemskerk, Gevers, van Rappard en Hoffman.

Daarna zijn behandeld de volgende ontwerpen van wet, als: 1°. dat tot vaststelling der uitgaven wegens verstrekkingen, dienst 1853 (Departement van Marine). — Aangenomen met algemeene stemmen; 2°. dat tot vaststelling der uitgaven wegens verstrekkingen, dienst 1853 (Departement van Oorlog). — Aangenomen met 62 stemmen tegen 1 (de Heer van Bosse); 3°. dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor 1854. — Aangenomen met algemeene stemmen; 4°. dat tot verhooging van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1853 (Bijdrage en vergoeding van rente aan de Nederl. Rijnspoorweg-Maatschappij). — Aangenomen met algemeene stemmen, en 5°. dat tot verhooging van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1852 (Bijdrage ten behoeve van het speciaal fonds voor de kosten van droogmaking van het Haarlemmermeer). — Aangenomen met algemeene stemmen.

Daarna is de zitting opgeheven. Na den afloop der zitting zijn de afdeelingen vergaderd geweest, tot het onderzoek van het voorstel der negen leden, betrekkelijk den accijns op het geslagt en het tonnegeld.

Overmorgen, Donderdag, aanvang der beraadslagingen over de begrooting voor 1854.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 19 November.

Lord Shaftesbury, de onvermoeide ijveraar voor alles wat waarlijk goed en heilzaam is, woonde den 16den de vergadering van een hulpgenootschap van het Britsch- en buitenlandsch Bijbelgenootschap bij en hield daar eene welsprekende lofrede op den Bijbel, in welke hij op de verpligting wees om geene pogingen tot verspreiding van dien schat te sparen. In de tegenwoordige dagen moest het oog vooral op China gevestigd zijn en iedereen bedenken dat dit uitgebreid Rijk niet slechts voor ons was opengesteld opdat wij wat meer thee van daar ontvangen en wat meer katoen derwaarts zouden zenden, maar vooral om 200 millioen menschen onder het bereik van Gods woord te brengen, hetwelk de grootste weldoener van het menschelijk geslacht is en, bij de geestelijke, tevens de grootste maatschappelijke en staatkundige zegeningen aanbrengt. Dat zelfs onder de minst beschaafde volken van Europa nog meer zedelijkheid, huiselijkheid en ware orde dan onder de fijn beschaafde Grieken en Romeinen der oudheid heerschten, schreef de redenaar hoofdzakelijk aan de bekendheid met den Bijbel toe. Met verontwaardiging wederlegde hij sommiger bewering dat de Bijbel uitgediend zou hebben en wees er op, hoe ongelukkig verscheiden zoogenaamde wijsgeeren die zulks beweerden voor zichzelven geweest zijn, in vergelijking met meer eenvoudigen, maar die den Bijbel tot rigtsnoer van hun leven stelden.

— Door de leden der Geographical Society is besloten, de Admiraliteit te verzoeken in den volgenden zomer eene nieuwe expeditie te zenden naar de Noordpoolstreken, maar ditmaal in eene geheel verschillende rigting dan de tot dusver genomene ter opsporing van Sir J. Franklin en de manschap van de Erebus en Terror, die thans sedert ruim 8 jaren geleden Engeland hebben verlaten. Men zal trachten in de Poolzee door te dringen ten noord-oosten van Spitsbergen.

— Eene compagnieschap heeft zich hier gevormd tot het droogmaken van 16,000 acres moerassigen grond, aan beide oevers van de Theems. Ook de Regering bezigt een aantal veroordeelden tot het verbeteren van ongezonde landen.

— Er wordt thans voor 1000 £ eene schaakpartij gespeeld tusschen twee der grootste spelers van Europa, de Heeren Harwitz en Löwenthal; het voordeel is tot dusver aan de zijde van laatstgenoemde. Verscheidene liefhebbers van dit edele spel zijn met weddenschappen ten bedrage van meer dan 10,000 £ bij deze partij betrokken.

— De Admiraal der roode vlag, John Pasco, is ll. Dingsdag in zijn 80ste jaar aan de cholera overleden.

— De vraag naar scheepsruimte, voor Australië, is in de laatste dagen weder aanzienlijk toegenomen, en dien ten gevolge zijn de vrachten tot 15 à 20 pCt. gestegen; voor goederen, die verleden week voor 60 sh. per ton werden geladen, moet men thans 75 à 80 sh. naar Melbourne en Sydney bewilligen.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 November.

Er hebben zich hier eenige gevallen van cholera voorgedaan.

— Te Grammont, eene kleine stad in Henegouwen, is in een kroeg, ten gevolge van het jeneverdrinken, twist ontstaan tusschen een paar boeren. De een vatte den ander zoodanig bij den keel dat de tong hem uit den mond hing, waarop de aanvaller er een stuk afbeet.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 November.

In de straat des grands Augustins is eene bovenkamer ingestort waar eene pas bevallen kraamvrouw lag, zij is echter met bed en al zonder eenig letsel zachtkens beneden te land gekomen, zoodat men alleen de schade der zoldering en meubelen te betreuren heeft.

— Een hevige brand heeft in den nacht van den 20sten dezer een groot meubelmagazijn op den hoek van de straat Montmorency en Beaubourg, in de wijk St. Martin en nog eenige naburige zeer oude gebouwen, zes of zeven huizen uitmakende, vernield. De oorzaak is althans vooreerst onbekend.

— De huishuur is hier thans buitensporig hoog en neemt nog gedurig toe.

— Er zou weder eene brochure van Ledru-Rollin in beslag zijn genomen, getiteld: *tegen den dwingeland.*

— Zaturdag zijn te Marseille 27 en Zondag 50 schepen met graan aangekomen, waardoor het graan 1 fr. per Ned. mud gedaald is; talrijke ladingen waren nog onderweg.

— Op den spoorweg van Bordeaux zijn wederom door een ongeluk, 10 personen gekwetst, van welke 2 zeer ernstig.

PORTUGAL.

De Koningin van Portugal, zuster van den Keizer van Brazilië, is den 15den Nov. op den leeftijd van ruim 34 jaren, in het kraambed overleden. Zij laat 7 kinderen na. Er is een Raad van Regentschap ingesteld om het hoog gezag uit te oefenen tot aan de meerderjarigheid van haren oudsten zoon, den Hertog van Braganza, die in 1837 geboren is. De echtgenoot der Koningin, de Prins Ferdinand van Saksen-Coburg, is Voorzitter van dien Raad.

SARDINIE.

TURYN, 21 November.

Per telegraaf wordt berigt dat de Regering de Kamer der Afgevaardigden ontbonden heeft, zooals gemeld wordt, wegens hare vijandige houding tegen den Senaat. De nieuwe verkiezingen zijn op 8 December bepaald en de bijeenkomst der nieuwe Kamer op den 19den.

PRUISSEN.

BERLIJN, 20 November.

Z. M. heeft bepaald, dat het beheer van de zaken der marine, hetwelk tot dusverre eene afdeeling van het Ministerie van Oorlog uitmaakte, voortaan zal worden toevertrouwd aan een nieuw in te stellen afzonderlijk collegie onder den naam van Admiraliteit, als hoofd waarvan een Minister zal worden benoemd, welke betrekking voorloopig aan den eersten Minister von Manteuffel is opgedragen.

— Er zijn hier eenige Regtsgeleerden uit Turyn aangekomen, om onze regterlijke instellingen te leeren kennen.

— Alhier is de Hoogleeraar K. A. Zeune in den ouderdom van 75 jaren overleden. Hij had zich bijzonder verdienstelijk gemaakt door het oprigten van het blinden-instituut.

— Het halfofficieel orgaan der Regering, de *Zeit*, behelst over de Badensche aangelegenheid in zijn nommer van den 19den dezer een hoofdartikel, hetwelk, als het standpunt der Pruissische Regering in dezen aanwijzende, te meer de aandacht verdient, daar volgens sommige berigten, het Freiburger Domkapittel de wijk naar Hohenzollern, hetwelk, gelijk men weet, thans Pruissisch gebied is, zoude willen nemen. In het bedoelde artikel komt onder anderen het volgende voor:

»Het kerkelijke conflict, hetwelk thans, na lang dreigen, in Baden is uitgebarsten, verdient onze ernstigste aandacht. Het is naauwelijks te gelooven, dat het de persoon van den 82-jarigen Aartsbisschop van Freiburg is, die den regtsstrijd tusschen Staat en Kerk tot zoodanige hoogte gedreven heeft. Men zal veeleer niet mistasten, wanneer men aanneemt, dat het hoofdzakelijk het Freiburger Domkapittel is, hetwelk den grijzen Kerkvoogd daartoe heeft aangezet.... Wanneer men al de vorderingen, die de Katholieke kerk, met name in Duitschland, in den laatsten tijd tracht te doen gelden, onder de banale phrase wil brengen: »de kerk is zelfstandig," dan kan dit even weinig worden toegegeven, als wanneer men beweren wilde: »de kerk is aan den Staat onvoorwaardelijk en in alle opzigten ondergeschikt." Want het begrip der kerkelijke zelfstandigheid heeft twee lijnregt tegenovergestelde zijden, de eene betreft het *zuiver godsdienstige*, de andere het *politieke* gebied. Deze beide zijden moeten streng van elkander afgezonderd

worden: men mag het Katholieke *geloof* niet verwarren met de uitwendige *politieke regten*, waarop de Katholieke kerk in den Staat aanspraak maakt, of liever, waarop hier en daar door de Bisschoppen aanspraak wordt gemaakt.

»Wanneer men het Katholieke kerkregt in Duitschland tot het pontificaat van Gregorius VII terug wil brengen, gelijk men hier en daar niet geschroomd heeft te doen, dan is dit, zoo geene verblinding, eene aanmatiging, die geen Duitsche Staat zal dulden. De hedendaagsche politieke regten der Katholieke kerk in de buiten-Roomsche wereld kunnen niet meer gegrondvest worden op de bestoven perkamenten van het concilie van Trente, maar zij regelen zich naar de verdragen en concordaten, welke de verschillende Staatsregeringen met het opperhoofd der Katholieke kerk in Rome gesloten hebben. Zulk eene overeenkomst bestaat ook tusschen Rome en de Regeringen der kerkprovincie van den Opper-Rijn, waartoe het Groothertogdom Baden behoort. Alleen op een regt verstand en juiste uitlegging van deze overeenkomst of dit verdrag komt het aan, maar niet op eenzijdige redekavelingen over de zelfstandigheid der Kerk. Het begrip van deze zelfstandigheid is zoo weinig bepaald, dat men het gemakkelijk tot de vernietiging van elk politiek Staatsorganismus zou kunnen uitbreiden en van het heelal eene Roomsche provincie zou kunnen maken.

»Men vergete vooral niet, dat het hier geene godsdienstige vraag — de Badensche Regering heeft de vrijheid der Katholieke eeredienst in niets verkort — maar eene zuivere regtsvraag geldt, en dat het dus niet is goed te keuren, wanneer men, gelijk sommigen doen, de eene vraag met de andere zoekt te verwarren."

— Onlangs was men te Barmen bij Elberfeld bezig met het afladen van eene groote flesch zwavelzuur van eenen wagen, toen een der daarmede bezig zijnde werklieden met een stok tegen de gevulde flesch stootte, zoodat hij brak. Oogenblikkelijk was hij door het zwavelzuur overdekt over zijn geheele ligchaam, en, ofschoon ten zorgvuldigste verpleegd, is de lijder na 2 dagen vreeselijk te hebben geleden, bezweken.

— Aanmerkelijke toevoeren van granen worden in de westelijke en zuidelijke staten Rijn-opwaarts gezonden, waardoor op de markten van Beijeren, Wurtemberg en Baden reeds eene daling heeft plaats gehad.

— In Rusland was eene sterke vorst ingevallen, zoodat de Oostzee-Vloot in de haven was gehaald en onttakeld.

LUXEMBURG.

21 November.

De Stenden hebben den 19den, na eene beraadslaging van 6 dagen, met algemeene stemmen, het adres van antwoord op de Troonrede aangenomen, nadat er die wijzigingen in gebragt waren, welke de Ministers verlangden.

BADEN.

Men verneemt dat Oostenrijk zijne bemiddeling heeft aangeboden ter beslechting van het tusschen de Regering en den Aartsbisschop van Freiburg bestaande geschil, en dat die bemiddeling door genoemd geestelijk opperhoofd is aangenomen.

— Het grootste gedeelte der geestelijkheid zal het voorbeeld des Aartsbisschops niet volgen. Reeds heeft een landkapittel besloten zich aan de jongste besluiten der Regering te onderwerpen.

— De Jezuiten hebben bevel gekregen, om binnen 10 dagen het Groothertogdom te verlaten.

— Uit Illenau zijn droevige berigten aangaande den toestand van den Hessischen Graaf van Isenburg ontvangen. De aanvallen van krankzinnigheid zijn zoo hevig, dat het zwakke gestel des Graven die niet lang zal kunnen verdragen.

ZWITSERLAND.

Bij de nieuwe verkiezingen te Genève heeft de partij der oppositie, dat is de Protestantsche, de meerderheid behouden. Onder anderen is zekere Heer Fazy, die sedert 1847 aan het hoofd der vrijzinnigen stond, en zich aan de partij der R. K. had aangesloten, uit het hoog bestuur gedrongen.

— Eene groote weldaad voor de arbeidende klassen en voor de behoeftigen is op dit oogenblik de aanleg van spoorwegen in alle deelen van dit land, welke vele duizenden werk verschaft. De inschrijvingen voor de onderscheidene spoorweg-ondernemingen gaan zeer goed voort.

— De zijde-cultuur neemt al meer en meer hier te lande toe. Onlangs zijn etablissementen hiervoor te Altorf en Erstfeld tot stand gebragt; ook de horlogiemakerijen nemen steeds toe en in het algemeen heerscht er in de industrie-wereld groote bedrijvigheid.

TURKYE.

Over Weenen wordt van den 19den het volgende gemeld: De Turken hebben op den linker-oever van den Donau, nog slechts Kalafat bezet gehouden. De Russen staan te Oltenitza met 45,000 man.

— Over Parijs van den 20sten: Het bevestigt zich, dat de Turken vrijwillig de stelling verlaten hebben, welke zij op den linkeroever van den Donau, tegenover Oltenitza hadden ingenomen. Deze terugtogt was geschied na de aankomst van Fuad-Effendi, die den 7den van Konstantinopel was vertrokken, door de Porte belast met de overbrenging van het bevel aan Omer-Pacha, om elk beslissend gevecht te ontwijken. Het bevestigt zich evenzeer, dat 25,000 Turken te Kalefat waren achtergebleven, welke troepen onophoudelijk versterking ontvingen uit Widdin en Sophia. De voorhoede van het corps des Generaals Osten-Sacken had Jassy reeds achter den rug.

— De Regering van Servië heeft bepaald geweigerd om de Turksche troepen over haar grondgebied te laten trekken; de vestingen werden door de troepen sterk bezet gehouden.

— Al de tijdingen van den Beneden Donau gewagen van zware plasregens, die als wolkbreuken nedervielen en het land tot een moeras maakten.

— Het *Journal de St. Petersbourg* bevat een brief van 20 Oct. uit Konstantinopel, waarin een aantal nieuwe berigten betreffende het droevig lot der Christenen in Turkye worden gegeven. De Turksche Regering liet die tegen de ongelukkige Christenen gepleegde wreedheden oogluikend toe of moedigde ze opentlijk aan; zij durven op menige plaats hunne woning niet meer verlaten, zijn onophoudelijk blootgesteld aan het fanatismus hunner onderdrukkers, tot den strengsten handen-arbeid verpligt en in voortdurend levensgevaar, zonder ooit bij de autoriteit regt te kunnen verkrijgen.

— De te Frankfort over Munchen ontvangen berigten, betreffende het oorlogstooneel in Wallachye, stellen het thans buiten allen twijfel, dat de Turksche troepen zware verliezen ondergaan hebben, en dat al de schitterende feiten, welke Engelsche en Fransche dagbladen de Turken hebben doen verrigten, louter verdichtselen of opsieringen zijn. Het geheele operatie-plan van Omer-Pacha is verijdeld, en het zelf-vertrouwen der Turksche troepen zeer gedaald. De aankomst van het corps van Osten-Sacken in Wallachye zou thans eene geheele andere wending aan de krijgs-operatien geven, en in geen geval zou Omer-Pacha het andermaal wagen den Donau over te trekken.

OOST-INDIE.

Het *Handelsbl.* bevat het volgende uittreksel uit eenen bijzonderen brief van Batavia van 17 Sept. ll.: Het is u zeker niet onbekend, dat men, gelijk overal, ook hier de Engelschen nadert, door eene tentoonstelling te houden. Ofschoon zij nog niet voor het publiek geopend is, zoo heeft men mij toch gelegenheid verschaft, om ze vóór mijn vertrek te zien en ik ben er 2 vóórmiddagen van half 9 tot 12 ure in geweest, en zou er gaarne nog een paar uren aan willen besteden, indien ik den tijd had.

Ik zal er niet te veel van schrijven, want anders komt het maar in de courant; maar ik wil u toch zeggen, dat er zoowel van Java zelf als ook van Padang, Benkoelen, Palembang, Banca, Macassar, Ceram, Celebes, Ternate, Amboina, enz., eene menigte en daaronder zeer kostbare en onbekende voorwerpen ingekomen zijn. Eene menigte monsters van producten uit de verschillende plaatsen: eene massa opgezette beesten, vooral vogels en insecten; alle soorten van aarde- en koperen vaatwerk; modellen van huizen, suiker- en tabaksfabrieken, tempels, enz.; muzijk-instrumenten; kleedingstukken, waaronder vele met gouddraad geweven; allerhande soorten van akker-, en huishoudelijke gereedschappen; afbeeldingen van Javaansche Hoofden, allerhande soorten van tooisels; fijn ivoorwerk, enz., veel te veel om op te noemen.

Aanzienlijk is vooral het getal en de verscheidenheid der wapens: krissen, goloks, klewangs, sabels, pieken en schilden, sommige nog met menschenhaar versierd, bogen en pijlen, buksen en pistolen; eene onoverzienbare menigte wayangpoppen, om voor de Chinesche schimmen te gebruiken; een groot getal verschillende modellen van praauwen, tot rooverspraauwen toe; zelfs Bali heeft schatting betaald, en wel niet het minste.

Een paar brillante waaijers van vederen, zoo zacht als zijde of dons; eene groote doos met paradijsvogels, waaronder een zwarte; het model van het droogedok te Soerabaya; een Alfoersche voorvechter, enz., trokken bijzonder mijne aandacht.

Alleen de verschillende soorten van hout- en matwerk zouden u doen verbaasd staan. Van Sambas, Pontianak en Banjermassing alleen zou men eene fraaije verzameling hiervan kunnen maken.

Maar ik heb lang niet alles gezien en veel niet kunnen opmerken; van byouterien zag ik alleen een zilveren bekertje van cantillewerk (ik meen van Padang), zoo fijn als kant.

Ik wilde, dat ik u allen eens hier had om het te zien, het is over en over bezienswaardig; en ik beschouw het van groot nut, is het al niet vóór de industrie zelve, dan toch als eene bijdrage tot de kennis van onze overheerlijke koloniën.

STADS-BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 24sten November 1853, 's namiddags ten 2 ure.

Onderwerpen:

1°. Rekening van Mren Regenten der Huiszitten- en Diaconie-Armen, over 1853.

2°. Rekeningen van: *a.* Mren Regenten der Huiszitten- en Diaconie-Armen, over 1847.
b. Idem, over 1848.
c. Bestuurders van het Minnehuis, over 1847.
d. Idem, over 1848.

3°. Request van het Muziekgezelschap: »Vermaak door Toonkunst," tot het in gebruik geven der Gehoorzaal, tegen eenen verminderden huurprijs.

4°. Voordragt tot onderhandsche Verhuring van een Pakhuis in de Volmolensteeg.

AKADEMIE-NIEUWS.

Tot vervulling der vacature van de Predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Budel in Noordbrabant, zijnde eene Koninklijke collatie, is overeenkomstig de door de leden des Kerkeraads, mitsgaders den kerkvoogd, uit eene door het Dep. voor de Zaken der Herv. Eeredienst, opgegevene nominatie, gedane keuze, bij Koninkl. besluit van den 12den, de benoeming uitgebragt op Ds. T. Bussingh de Vries, te Benthuizen.

— Dr. von Baumhauer, te Geervliet, heeft voor het beroep naar Zwo te bedankt en dat naar Zutphen aangenomen.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: J. H. BRUNING, Wed^e.
MET
F. M. KNAAPEN.

GELDROP, 22 November 1853.

Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON, W. M. VAN DER SPRUYT — DE GRAAF.

LEYDEN, 16 November 1853.

Heden beviel voorspoedig van een' ZOON, M. A. KRANTZ — RIST.

LEYDEN, 20 November 1853.

Bevallen van een' ZOON, G. CORVER, geliefde Echtgenoot van S. VISSERING.

LEYDEN, 21 November 1853.

Heden overleed alhier Vrouwe SUSANNA TAK, Douairière van Jonkheer M. BEREND LEWE TOT ADUARD, in den ouderdom van 62 jaren.

ARNHEM, 16 November 1853.

Op den 19^den dezer overleed ten Huize van onzen Behuwd-Broeder D^r. F. C. LE COMTE, te *Rijswijk*, ons lieve Kind KAREL HENDRIK VICTOR, even zes maanden oud.

G. J. ROLLANDET,
A. E. ROLLANDET, ENKLAAR.

LEYDEN, 21 November 1853.

Slechts twee Voorstellingen!

op mijne doorreize naar *Parijs*, zal ik hier ter Stede, in eigen Persoon, **twee Voorstellingen** geven, in de Zaal van

DEN BURG;

zij zullen plaats hebben op *Donderdag* 24 *en Vrijdag* 25 *November* 1853.

GRANDE SOIRÉE PARISIENNE,

DOOR DEN HEER **L^s. DE LINSKI.**

Aanvang ten Zeven ure precies.

Prijzen der Plaatsen *f* 0.99. Kinderen beneden de 10 jaren *half geld.*

VRIENDEN-ISRAËLS.
BID-UUR.

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **VRIJDAG** den 25sten November 1853, des Avonds ten *ZEVEN* ure.

Aan de Ingezetenen dezer Stad wordt bekend gemaakt, dat de **Commissie tot de Winkelkaartjes** der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, thans uit de navolgende Heeren is zamengesteld, als:

M. H. A. LISMAN, *op de Heerengracht*,
C. W. HUBRECHT, *op de Breedestraat, tegenover de Gehoorzaal*,
B. F. KRANTZ, *op den Ouden Singel*,
J. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE, *op de Haarlemmerstr. bij de Turfmarkt*,
J. G. LA LAU, *op het Rapenburg, tegenover den Vliet*,
P. MULLER, *op de Breedestraat, bij het Logement de Zon*, en
J. J. REYST, *op de Hooigracht bij de Heerensteeg*,

aan wier huizen, de Kaartjes van **5**, **10** en **25** Cents, tegen voldoening der waarde, op iederen werkdag des Voormiddags van 10—12 uur, verkrijgbaar zijn.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN roepen bij deze op, om zich bij hun Collegie bij request op zegel aan te melden, vóór of op den 30sten dezer maand, alle Medicinae & Chirurgiae Doctoren, alsmede alle Heelmeesters die genegen zijn te staan naar de betrekkingen van **Doctor of Heelmeester** in het *Caeciliae Gasthuis*, die belast zijn met de behandeling van *allen* aldaar verpleegd wordende zieken zonder onderscheid, en die werkzaamheden, welke verder bij de instructiën aan hen zijn of zullen worden opgedragen. De Jaarwedde aan de 1ste Betrekking verbonden bedraagt ***f* 1,000**, die aan de 2de ***f* 500.**

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

LEYDEN, 22 November 1853.

De Hoofd-Administratie van het Regiment Rijdende Artillerie zal op Dingsdag den 29sten November 1853, des morgens ten 10 ure, in het opgenbaar aan de meestbiedenden tegen *Contant Geld* aan het Magazijn aan de Aalmarkt te *Leyden*, doen Verkoopen: eene aanzienlijke partij buiten dienst gestelde **SLAAP-FOURNITURES**, bestaande in **Dekens, Lakens** enz.

Ter Ordonnantie,
De Kapitein-Kwartiermeester,
P. E. SCHLÜTER.

Voor een eenig HEER worden *te Huur* aangeboden **twee net Gemeubeleerde Kamertjes**, welke een ruim en goed uitzigt opleveren. Adres Letter **A.** bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, op de Breedestraat.

VOORAL VOOR DOCTOREN.

In de groote en welvarende gemeente *Capelle*, gelegen in het Oud-Hollandsche gedeelte van *Noord-Braband*, aan den Straatweg van *'s Bosch* op *Geertruidenberg*, die een aller gunstigste gelegenheid aanbiedt voor **jonge Doctoren** om zich aldaar te vestigen, wordt ***te Koop*** of ***te Huur*** aangeboden: eene Kapitale **HUIZINGE**, met **Koetshuis** en **Tuin**.

Informatiën te bekomen bij den Notaris VAN DE WERK, te *Zevenbergen*, Brieven *franco*.

Het op Zaturdag laatstleden ten overstaan van den Notaris A. WYNSTROOM, geveilde HUIS EN ERF, aan het Steenschuur, omtrent den Vliet, Wijk I. N°. 524, is in Bod gebragt op . . . . *f* 2000.—
Later verhoogd met . . . . 100.—

Zal aanstaanden Zaturdag, des avonds ten 7 ure, aan den Burg worden afgeslagen.

Heden Namiddag ten vijf ure

verkoopt de Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, alhier, de **Boeken**, betreffende **Schei-**, **Genees-**, **Ontleed-**, **Heel-** en **Verloskunde.**

Donderdag namiddag 24 November,

vervolg der vorige taak, — **Anatomische Voorwerpen**, **Chirurgicale Instrumenten**, **Simpliciekasten**, **Mineralen** enz. Voorts nog de **Boeken** over **Natuurlijke Geschiedenis**, **Mineralogie** en **Botanie**, waarbij het uitmuntend **Herbarium** van D^r. J. E. VAN DER TRAPPEN.

De Boekverkooper J. W. VAN LEEUWEN, te *Leyden*, zal ten zijnen Huize Verkoopen, op Maandag den 28sten November 1853 en vier volgende middagen: Een Verzameling van **BOEKWERKEN**, over **Godgeleerdheid**, **Regtsgeleerdheid**, **Grieksche** en **Latijnsche Letterkunde**, **Geneeskunde**, **Geschiedenis**, **Taal-** en **Letterkunde**, de **Litterarische Werken**, meerendeels nagelaten door den Wel Edelen Zeer Geleerden Heer H. J. FRANCKEN, in leven Rector te *Boxmeer*. De Catalogus is à 10 Cents te bekomen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 21 November.

			Laagst. koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$60\frac{15}{16}$	$61\frac{3}{16}$	$61\frac{1}{8}$
Dito Certificaten	» 3	»	$73\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito	» 4	»	$92\frac{1}{4}$	$92\frac{3}{8}$	$92\frac{3}{8}$
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»	$91\frac{1}{4}$	$91\frac{3}{8}$	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$125\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening	» 4	»	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . .	»		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . .	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5	»	$100\frac{1}{16}$	$100\frac{1}{8}$	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3		—	—	—
Dito dito	» 5	»	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$103\frac{3}{4}$	104	104
Dito dito 1828 en 1829 . . .	» 5	»	$102\frac{3}{8}$	$102\frac{3}{8}$	$102\frac{3}{8}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	—	—	—
Dito 1840	» 4	»	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{7}{8}$	$89\frac{1}{4}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4		$88\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito Nieuwe . . .	» 4	»	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . .	» 6		—	—	—
Certificaten van dito . . .	» 6		—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835 . . .	fl. 500		—	—	—
Dito Obligatiën	» 4		[illegible]	[illegible]	[illegible]
SPANJE, Obligatiën	à 1	pCt.	$21\frac{9}{16}$	$21\frac{11}{16}$	$21\frac{11}{16}$
Dito Obligatiën	» 3		$44\frac{1}{4}$	[illegible]	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . .	» 3		$40\frac{7}{8}$	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{3}{4}$
Bewijzen Coupons			$5\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{8}$	$5\frac{7}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . .	» 5	»	—	—	—
Dito	» 4	»	—	—	—
Dito Metall.	» 5	»	$75\frac{11}{16}$	$75\frac{7}{8}$	—
Dito Nieuwe	» 5	»	$89\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$	»	$38\frac{3}{4}$	$39\frac{1}{16}$	—
BELGIE, Banc.	» $2\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»	$50\frac{1}{2}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5	»	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$35\frac{3}{4}$	36	$35\frac{7}{8}$
Dito dito	» 4	»	—	—	—
VENEZUELA, ...	» $3\frac{1}{2}$	»	—	—	—
MEXICO, ...	» 3	»	$23\frac{13}{16}$	$23\frac{1}{16}$	—
AMERIKA, Bankactiën			$4\frac{1}{16}$	—	—

Koers van het Geld. Beleening 3 pCt. Prolongatie $3\frac{1}{2}$ 4 pCt.
Wissel-Disconto 3.
De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 9,85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.